

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
42

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-29-X

BRNO 2001

PŘEHLED VÝZKUMŮ 42 (2000)

- Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: infor@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz>
- Odpovědný redaktor: Doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
- Redakce a příprava pro tisk: Mgr. Balázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla, Ph.D.,
PhDr. Lubomír Šebela, CSc., Mgr. Richard Zatloukal, Miroslav Lukáš,
Alice Del Maschio
- Na titulním listě:
1. Výřez jihovýchodní části historického jádra města Brna z plánu z roku 1754 (Archiv města Brna, Sbíрка map a plánů K11).
Uložení Portos//D:/scanner/PV 2000/PV/Pvtif.tif
 2. Dvě středověká aquamanile ve tvaru beránka a koníčka, pocházející z odpadních jímek, odkrytých roku 2000 při výzkumu severozápadní části tzv. „Velkého Špalíčku“ v Brně (Dominikánská 3, 5, 7). Foto Karel Šabata, Museum města Brna.
- Tisk: BEKROS
- Náklad: 350 ks

© 2001 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

vami suterénních prostor domu na ulici 28. října. Objekt se nachází v centru městské památkové zóny Moravská Ostrava. Výzkumem byla zachycena báze intaktní středověké kulturní vrstvy, narušené při budování novověké stavby. Z této vrstvy pochází nečetný soubor středověké keramiky datovatelné do 14.-15. století (PÚO akce č. 7/00).

M. č. Zábřeh, Shopping Park IKEA Ostrava. Středověk, novověk. Záchraný výzkum.

V průběhu měsíců října a listopadu roku 2000 proběhl záchraný archeologický výzkum na ploše stavby nového nákupního centra Shopping Park IKEA Ostrava, situovaného severozápadně od křižovatky ulic Rudné a Výškovické v městské části Ostrava-Zábřeh. Při rozsáhlých zemních pracích v areálu o výměře cca 19 ha byly zjištěny zejména pozůstatky novodobé antropogenní činnosti, související s ukončením provozu nedaleké pískovny, částečně i se zemědělskou produkcí. Z odtěžené podomíční vrstvy byl získán nepatrný soubor keramiky (7 zlomků) datovatelné do 14. století.

Marek Kiecoň, SPÚ v Ostravě, arch. odd. Opava

Resumé:

Ostrava (Bez. Ostrava), 28. října Str. 21, Parc. Nr. 23. Mittelalter, Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

Ostrava-Zábřeh (Bez. Ostrava), Shopping Park IKEA Ostrava. Mittelalter, Neuzeit. Rettungsgrabung.

PERNŠTEJN (okr. Žďár nad Sázavou)

„Hrad Pernštejn“. Středověk, novověk. Hrad. Záchraný výzkum.

V listopadu a prosinci 2000 provedli pracovníci archeologického oddělení SPÚ v Brně záchraný výzkum při budování kanalizačního systému v prostoru hradu Pernštejna. Rýhy pro potrubí prořaly podélně opeňovací příkopy vlastního hradu i předhradí. Poté bylo zahájeno budování čističky odpadních vod v údolí Nedvědičky pod hradem, poblíž osady Pernštejn.

Opeňovací příkopy v místech zasažených kanalizací byly zbudovány v 16. století, a proto souvrství, které se nacházelo na jejich dně, je výsledkem jejich postupného zanášení během následujících několika set let. Zcela ojediněle zde byla nalezena militaria (hrot šipy do kuše). To svědčí o tom, že příkopy záhy po svém dobudování již přestávaly plnit svoji hlavní obranou funkci a sloužily druhotně jako odpadště především rozbitého keramického, porcelánového i skleněného nádobí a vyhořelých zbytků tuhých paliv z otopných zařízení hradu. Místy zde bylo také značné množství žele-

zářské strusky, která je dokladem vyspělého hutnictví a kovářství, provozovaného na předhradí. Za pozitivum můžeme bezesporu považovat i to, že se místy podařilo zachytit původní dno příkopu vylámaného do tvrdého skalního podloží. Z toho můžeme usuzovat, že byl příkop v závislosti na svažitosti terénu o 1 až 2 m hlubší než je dnešní úroveň jeho dna. Jinak během výkopových prací, průběžně sledovaných, nedošlo k narušení žádných důležitých objektů nebo situací, a proto se během výzkumu vzorkovaly a dokumentovaly pouze profily rýh pro kanalizační potrubí.

Při budování čističky odpadních vod v údolí říčky Nedvědičky k narušení archeologických památek nedošlo. Odkryly se zde pouze vodou ohlazené balvany značných rozměrů, pokryté zhruba 1,0 m mocnou vrstvou nivních sedimentů průmyslných říčních štěrkem.

Stavební práce na odkanalizování hradu Pernštejna budou pokračovat za dohledu archeologů SPÚ v Brně i v roce 2001.

*Hana Palátová, Radmila Stránská, Petr Vitula,
Státní památkový ústav v Brně*

Resumé:

Pernštejn (Bez. Žďár nad Sázavou), „Burg Pernštejn“. Mittelalter, Neuzeit. Burg. Rettungsgrabung.

PETRŮVKY (okr. Třebíč)

„Hrušová“. Doba mladohradištní, neolit. Sídliště a ojedinělý nález. Povrchový průzkum.

Nová archeologická lokalita byla zjištěna 600 m SZ od okraje Petřůvek. Jde o pozvolný JV svah nad dnes zaniklou vodotečí v nadmořské výšce 506-511 m vpravo silnice do Třebíče v trati „Hrušová“. Poloha lokality v ZM 1:10 000, mapa 23-44-04 je 192 mm Z s. č. a 23 mm J s. č. Roku 2000 zde bylo v místě rozorané kulturní vrstvy tmavé barvy nalezeno nevelké množství mladohradištní jemně tuhové (a jemně slídkové) a vzácně silně tuhové keramiky z hrncovitých i zásobnicovitých nádob, zdobené obvodovými rýhami (obr. 29: 3, 10), 1-3 násobnými vlnicemi (obr. 29: 1-2, 4-5) a klasovitými vrypy (ze zásobnice obr. 29: 9). Okraje hrnců jsou vně vyhnuté (obr. 29: 7-8) a vzhůru vytažené (obr. 29: 6). Materiál umožňuje datovat sídliště do průběhu 12. století a podle názvu tratě zřejmě souvisí se zaniklou osadou Hrušov, která však není zachycena v písemných pramenech (srov. Nekuda 1961). Mimo raně středověký materiál byl náhodně nalezen z obou stran vrtaný miniaturní kamenný mlátek zhotovený pravděpodobně z horniny blízké spilitu, zřejmě z neolitu (obr. 29: 11).

Milan Vokáč, FF MU Brno